

Seminárna knižnica Oddelenia slovakistiky
Seminarska biblioteka Odseka za slovakistiku

STARÉ KNIHY A NOVINY STARE KNJIGE I NOVINE

Daniela Marčoková
Anda Almažan
Miroslava Ožvátová

60 ROKOV ODDELENIA SLOVAKISTIKY 60 GODINA ODSEKA ZA SLOVAKISTIKU

Deň Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade
Dan Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu

2021

Seminárna knižnica Oddelenia slovakistiky

Vlastní vyše 17 000 knižničných jednotiek,
z čoho vyše 200 kníh zo 16. – 19. st.
v slovenskom, českom, latinskom, nemeckom a
chorvátskom jazyku.

Seminarska biblioteka Odseka za slovakistiku

Poseduje više od 17 000 bibliotečkih jedinica, od čega
200 knjiga iz 16.–19. veka
na slovačkom, češkom, latinskom, nemačkom i
hrvatskom jeziku.

PREDSTAVUJEME PREDSTAVLJAMO KNIHY KNJIGE

*jedinečné, vzácné,
významné, neobyčajné*

*jedinstvene, dragocene,
značajne, neobične*

1.

NAJSTARŠIA KNIHA

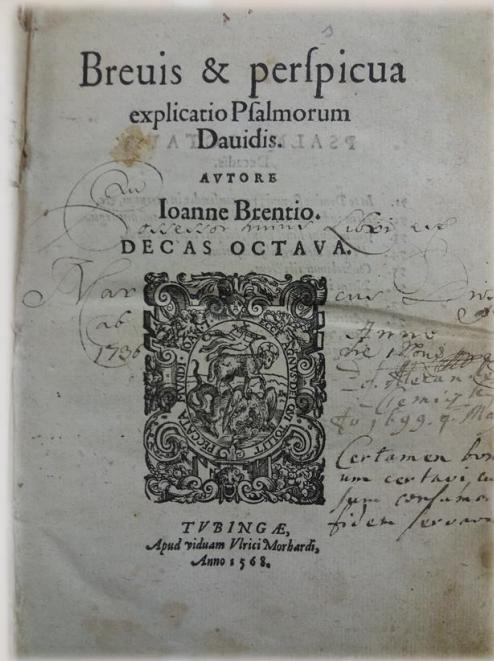
v Seminárnej knižnici Oddelenia slovakistiky

NAJSTARIJA KNJIGA
u Seminarskoj biblioteci Odseka za slovakistiku

*Ioanne Brentio “Breuis & perspicua explicatio Psalmorum
Dauidis”, Tvbingæ : Apud viduam Vlrici Morhardi, 1568.*

Breuis & perspicua explicatio Psalmorum
Dauidis. Decas octava / avtore Ioanne
Brentio. - Tbingæ : Apud viduam Ulrici
Morhardi, 1568.

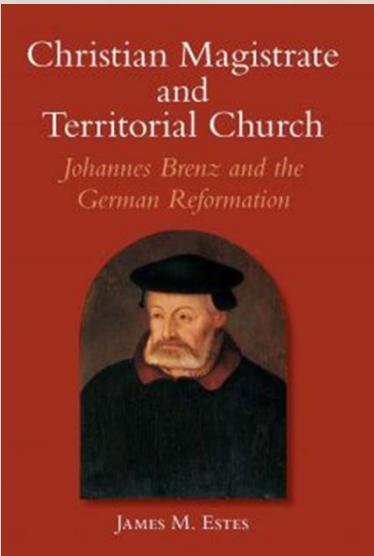
COBISS.SR-ID 515378532

<https://ia800703.us.archive.org/34/items/brevisperspicuae0105bren/brevisperspicuae0105bren.pdf>

Autor:

Johann Brenz (1499 – 1570), nemecký teológ a reformátor.

Aj dnes je aktuálne jeho dielo.

<https://www.encyclopedia.com/people/philosophy-and-religion/protestant-christianity-biographies/johannes-brenz>

2.

Prvé meno slovenských literárnych dejín,
ktoré skutočne zažiarilo
JÁN SILVÁN

Prvo značajnije ime slovačke književne istorije

Kniha: Jana Sylwána Píjsně nowé, W Praze, 1571.

Piesne

Jána Sylvána

Faksimile

Sprievodný text napísal
dr. Boris Bálekt

Matica slovenská v Martine
1957

Piesne Jána Sylvána : faksimile /
sprievodný text napísal Boris Bálekt.
Martin : Matica slovenská, 1957.

Martin : Matica slovenská Píjšně nowé, W

Faks. izd.: Jana Sylwána Píjšně nowé,
Praze, 1571.

COBISS.SR-ID 513095268

66

E 1b

Music score for 'Libowal gsem'. The title is written above the staff. The music consists of two staves. The first staff starts with a large 'S' and includes lyrics: 'Libowal gsem wždy mnos ho Boje w českostech mych / nečinjš twal gsem za doškyjš mi pomahal s mch / kerak mán hčíssny čini u/ poslat gsy Smre v kraju / man / gsem mnijus'. The second staff continues the melody.

V unikáte I. vydania chýbajúci list E 2 je
nahradený príslušným textom z listu D 8 uni-
kátu II. vydania.

E 2a

5*

67

9

Ján Silván (1493 – 1573),
renesančný básnik,
najstarší známy autor duchovnej poézie
pochádzajúci z územia Slovenska.

Zahvaljujući notnim zapisima napeva ovo
muzičko-literarno delo je
1997. godine bilo rekonstruisano i izdato na
CD-u:

Plné texty dostupné na:
https://zlatyfond.sme.sk/dielo/95/Silvan_Piesne

3.

Kniha vydaná v období, keď sa prví Slováci z Hornej zeme (územie Slovenska) stňahovali na Dolnú zem (územie Vojvodiny)

Knjiga izdata u periodu seobe prvih Slovaka na teritoriju današnje Vojvodine

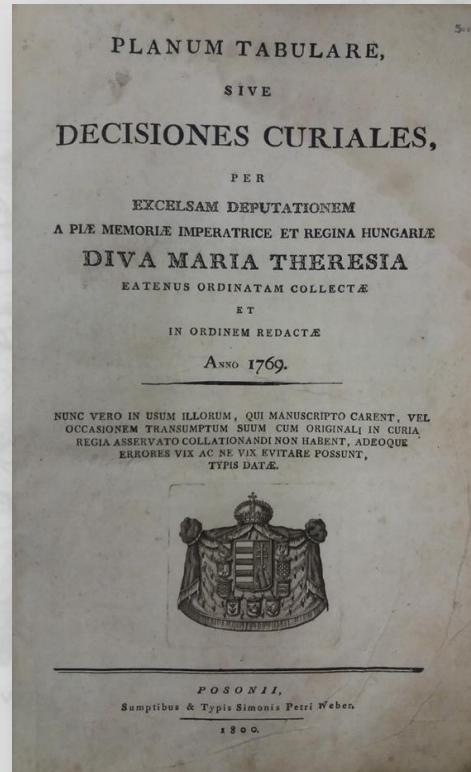
Planum tabulare, sive, Decisiones curiales per excelsam deputationem ...

PLANUM TABULARE

Zbierka rozhodnutí starej uhorskej kráľovskej kúrie v rokoch 1723 až 1769, ktorú dala zozbierať Mária Terézia.

Zbirka odluka stare ugarske kurije služila je kao izvor naslednog prava.

(https://is.ambis.cz/th/s30II/BP_Peter_Kurjak.doc)

PLANUM,

feu Modus operandi, qui in colligendis Decurialibus per Deputationem est assumptus.

Anno Millefimo Septingentefimo Sexagesimo Nono. Die Vigintima Quarti Junii in finem Seclo prima Excelſe Carii in corpore sub Praefatione Iijimi Domini Comitis Emerici a Battydn celebrata fuit.

Nihil altius, firmiusque animo nostro infedit, quam ut Benigne nostra provincie partes plene explore possumus: eapropter principio ras nostras converimus, mutuusque de eo egimus Confiliis, qua ratus tractationem ingredi debeamus.

Duo nobis Clementer precipiuntur. 1) Ut omnes, que habuerunt, Decisions, feu Praejudicia Curialia, cum principalibus rationibus colligamus. 2) Ut illas in certas Rubricas distribuamus.

Quod primum adiicit: Decisionum, seu Praejudiciorum nominis, Sententias in Curia Regia latas; nec enim Praejudicium in stricto sensu sumpta pro Objecto Operis Nostri Benigne designata esse arbitrorum, & in hoc sensu acceptorum Praejudiciorum Collectio jam etiam Sue Majestati Sacraissimis submissa sit. Et quia pro natura & formam, quedam Sententiae ejusmodi essent, quae pure ad Judicatum bulle Regiae pertinent, neque via Appellationis ad Excellentiam Tabul Viralem deduci possunt, ut sunt Sententiae, que Condefensionem que si quidem Curialis Praxis partem efficiant, & aliquo Sua gratissima illa fine (uti Benigno Mandato continet), Collectione nigrine ordinare dignata sibi, ut Tribunalum directione deservire possimus Benigne nobis demandate provincie haud nos plene fatis ejusmodi Sententiarum Collectionem pratermitteremus.

Observavimus præterea, cum Procellis serutaremur, quod multa Sententiae sint, que licet apertis Legum verbis non conincentur, illarum Combinatione & Senso proximo, facile labore, deduci nonnulli hereamus, an tamquam res legibus definita in hoc Opus beant; quia attamen comprehendimus, quod Partes in Procelli non bus verbis pro & contra dispergantur, sed etiam Pedanei Judices quod diversa Sententiae, propter certas facti circumstantias, abiverunt; hoc Opus pro directione Tribunalium ex Benigno Mandato definita fine posterius Cunctatione collegimus.

Quod alteram partem attinet, videlicet Decisionum in certas distributionem, hanc invenimus rationem:

Omne hoc Opus in duas Generales dividitur Partes.

Pars Prima ea complectitur, quae ad ipsam decursum Procelli dum formamque pertinet, & Ordinis Procellialis Compagem efficit.

Pars Altera diversarum Actionum, quae Leges Regni tribunum continet, sub quibus omnes materias judiciaris, quasi in nativa sua, maxime methodica ratione, nos pertractare posse censebamus, iterum in quinque Sectiones dividitur.

- 1-ma est de Actionibus ad Tabulam Regiam.
- 2-da de Actionibus ad Tabulam Districualem.
- 3-tia de Actionibus ad Forum Comitatense.
- 4-ta de Actionibus ad Liberas Regiasque Civitates.
- 5-ta de Actionibus ad Sedes Dominales pertinentibus.

b

https://sk.wikipedia.org/wiki/M%C3%A1ria_Ter%C3%A1zia

5o) Rubricas, materiaisque, quae in hoc Opere pertractantur, in consequenti Ordine polimus. Et quidem

PARS PRIMA.

	F. pag.
De Admonitione.	1
De Citatione & Exhibitione.	1
De Levata, Comparitione, & Contumacia.	3
De Actione & Compromiffo.	6
De Extrajuridicalitate.	9
De Juramento & Quæstione.	12
De Inilitio.	15
I. De Actoratu Reali.	19
De Actoratu Personali, seu Actitatem.	21
De Genealogia.	23
De Plenipotentiario, & Fratre nato majori.	24
. De Ingessione & Ingereente.	27
I. De Excitore & Evictione.	28
V. De Depositione.	28
De Revocatione Procuratoris.	28
I. De Litis pendenti.	28
II. De Litis extinta.	28
III. De Fide Infringementorum.	29
C. De Juramentis & Testibus.	30
De Prescriptione.	31
I. De penis sub decurso Procellis dictari solitis. Et quidem :	
A.) De Catulonia.	35
B.) De Violatione Sediis Judicariae.	36
C.) De Infamia.	36
D.) De Emenda Kingue.	37
E.) De pena Silenti.	37
F.) De pena temere Appellantis.	37
II. De Executione.	38
III. De Arresto.	39
IV. De Esecutione.	44
V. De Esecutione.	44
VI. De Officio.	46
VII. De Officio.	46
VIII. De Officio.	46

PLANUM tabulare, sive decisiones curiales, : per excelsam deputationem a p[re]z memorie imperatricet et regina Hunar[ia]e diva Maria Theresia eatenus ordinatam collectæ et in ordinem redactæ Anno 1769. : Nunc vero in usum illorum, qui manuscripto parent, ... typis dataæ. - Posonii : Sumptibus & Typis Simonis Petri Weber, 1800.

COBISS.SR-ID 33765383

b 2

XXII.

4.

Najvzácnejšia kniha, ktorú si Slováci priniesli
so sebou na Dolnú zem

Najdragocenija knjiga koju su Slovaci poneli sa sobom
u novi dom (Južnu Ugarsku)

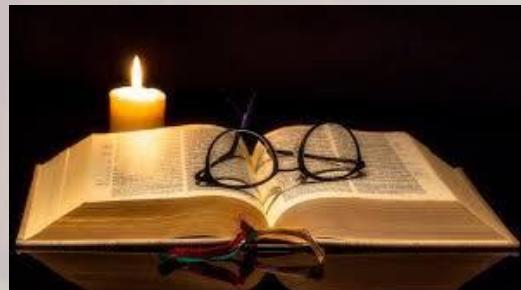
Sväta Biblia

Biblia je

- ◆ najčítanejšia
 - ◆ najvplyvnejšia
 - ◆ najsúmanejšia
 - ◆ najprekladanejšia
- kniha na svete.

Najznámejšie preklady Biblie

Hieronymova Vulgáta – do latinčiny
Konštantínov a Metodov preklad – do staroslovenčiny
Lutherova Biblia – do nemčiny
Biblia kráľa Jakuba – do angličtiny
Kralická Biblia – do češtiny

<https://www.vaticannews.va/es/iglesia/news/2020-08/mes-de-la-biblia-en-bolivia-conferencia-episcopal.html>

Prvé vydanie *Kralickej Biblie* vyšlo v šiestich zväzkoch v rokoch 1579 – 1593.
Novije i dopunjene verzije *Kralicke Biblie* izlaze do današnjih dana.

Seminárna knižnica Oddelenia slovakistiky vlastní aj prvé vydanie *Hallskej Biblie*.

BIBLIA Sacra, To gest Biblij Swatá A neb
Wssecka Swatá Pjsma Starého y Nowého
Zákona : Možnau Pilnostj opět přehľdnutá
[...] A wnowě wydána Pracyj. - [1. vyd.]. - [W
Hále Magdeburské : Kannsteinská
impressj], 1722.
COBISS.SR-ID 515594852

Celá štruktúra duchovného života Slovákov evanjelikov bola založená na Kralickej Biblia

Vplývala na cirkevný, spoločenský i národný život Slovákov evanjelikov.

Jezik *Kralicke Biblie* (biblijski češki juzik) je među Slovacima evangelicima imao isti značaj kao staroslovenski juzik među pravoslavcima.

Aj dolnozemskí Slováci (evanjelici) používali biblickú češtinu ako liturgický jazyk.

1863 *BIBLIA SACRA. To jest: Bíblí Svatá, aneb všecka Svatá Písma Starého i Nového Zákona dle původního vydání Kralického k tisícileté jubilejní slavnosti obrácení Slovanů na víru křesťanskou Léta Páně MDCCCLXIII opět věrně vytiskena.*
(od Jozefa Ružičku v Prahe). Základom pre toto vydanie bola Kralická Biblia z roku 1613.

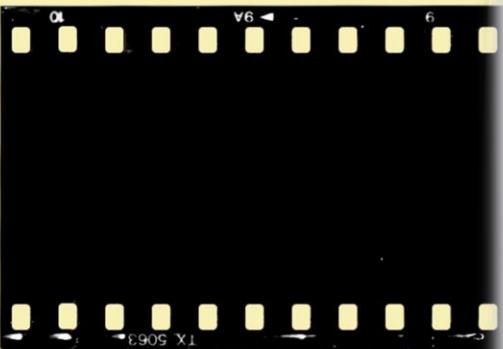
Biblie a spevníky

Biblje i pesmarice

(Legát Michala Filipa)

Biblje i pesmarice

BIBLIA Sacra. To jest: Biblí Swatá aneb
wssecka Swatá Písma, Starého i Nowého
Zákona : dle Jubilejní Biblí Páně Kralické z
léta Páně 1863 opět wydaná. - Reprint. - W
Liptowském Sw. Mikulássi : Nákladem
spolku "Tranoscius", 1899.

COBISS.SR-ID 515602532

BIBLIA SACRA.
To jest:

Biblí Swatá

aneb
wssecka Swatá Písma
Starého i Nowého Zákona

die Jubilejní Biblí Páně Kralické

z léta Páně 1863
opět wydaná.

W Liptowském Sw. Mikulássi.
Nákladem spolku "Tranoscius"
1899.

5.

Ešte jedna významná kniha, ktorú si Slováci priniesli so sebou sťahujúc sa z Hornej na Dolnú zem

Još jedna knjiga koju su Slovaci poneli sa sobom prilikom seobe iz Severne u Južnu Ugarsku

Tranoscius

Lutherova teológia sa odzrkadľovala aj v duchovnej piesni, t. j. v evanjelických spevníkoch

Duhovne pesme su kroz stih i muziku prenosile ideje Luterove teologije

Tranoscius alebo Cithara sanctorum (1636)

Autor:
Juraj Tranovský
(1592 – 1637)
slovenský evanjelický farár

Významný predstaviteľ slovenskej barokovej literatúry.

Kancionál Juraja Tranovského z roku 1840

Cithara sanctorum : Apocalyps. 5. V. 8. = Písně
Duchownj. Staré i nowé, kterýchž Cýrkew křesťanská
pri wýročnijch Slávnostech a Památkách, [...] / K
obecnemu Cýrkwe Boži wzdělání, někdy shromážděné
a wydané od Kněze Girjka Tranowského, [...]. - Wyd.
33. Pessánské, s Přídawkiem 1035 Písnj obsahujcij.
- W Pessti : Nákladem P.J.M. Tratthera a Št. Károlyho,
1840.

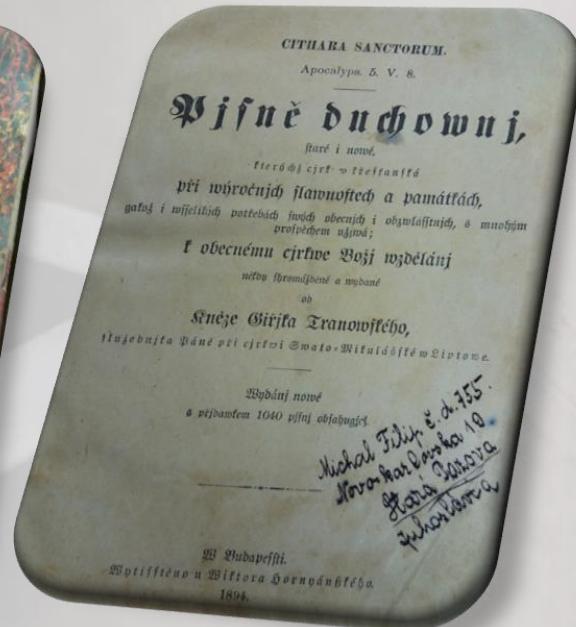
COBISS.SR-ID 515388004

Tranoscius z roku 1894 (Legát Michala Filipa)

Cithara sanctorum : Apocalyps. 5. V. 8. = Pjsně
duchownj, staré i nowé, kterýchž cirkew křesťanská
při výročních slávnostech a památkách, [...] / k
obecnému ejrke Boží wzdělání, někdy shromaždené
a wydané od Gířka Tranowského, [...]. - Wyd. nowé s
přidawkiem 1040 pjsnij obsahujicj. - W Budapeszti :
Wytissteno u Wiktora Hornyánszkiego, 1894.

COBISS.SR-ID 515386980

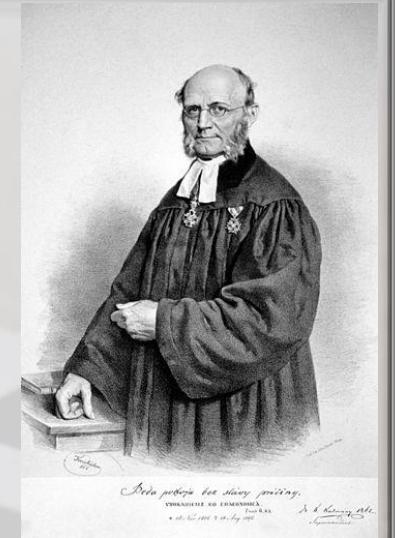

6.

Vydal ho Karol Kuzmáni,
prvý podpredseda Matice slovenskej

Karol Kuzmanji, prvi potpredsednik Matice slovačke,
izdavač evangelističke pesmarice iz 1842. g.

Zpěvník evangelický (1842)

Zpěvník evangelický, aneb: Písně duchovní staré i nové (1842)

Dielo sväté, ale praktické a cirkevno-národné, v modernejšie znejúcej češtine.

Prijala ho len tretina cirkevných zborov na Slovensku.

Dôvodom bola konzervatívnosť veriacich.

842 piesní; 97 autorov:

Karol Kuzmány (92 piesní),
Juraj Tranovský (62),
Štefan Leška st. (52).

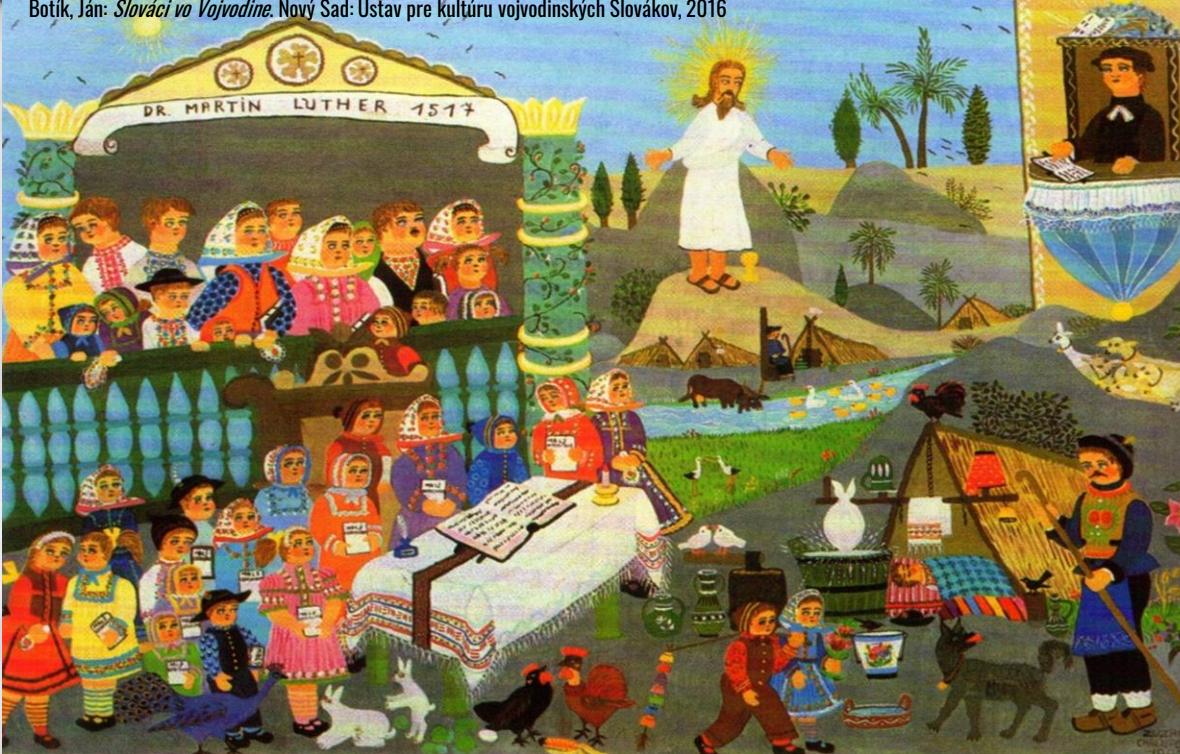

Konzervativnost vernika je bila razlog slabé prihvačenosťi nove evangelističke pesmarice pisane modernijim biblijskim českim jezikom.

ZPĚWNÍK Ewangelický, aneb: Písně Duchovní staré i nové, k weřegné i domácí nábožnosti Křesťanů Ewangelických Augssp. Wyznání : s přídawkem Modliteb. - W Pessti : Tiskem a nákladem J.M. Trattnera a Št. Károlyho, 1842.

COBISS.SR-ID 515388516

Botík, Ján: *Slováci vo Vojvodine*. Nový Sad: Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, 2016

Evanjelické vierovyznanie bolo najvyššou duchovnou hodnotou slovenských kolonistov vo Vojvodine (Z. Chalupová 1997)

Biblia i pesmarica u delima naivnih slikara vojvođanskih Slovaka

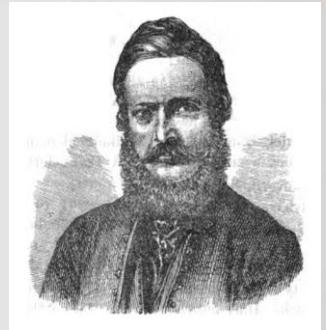
V čom spočíva hodnota knihy? U čemu se sastoji vrednosť knjige?

Náboženský spevník alebo Biblia z 19. storočia s krásnou vykladanou väzbou či reliéfnou koženou väzbou s mosadznými sponkami sú staré a vzácne knihy.

Biblia i Tranoscius se nasleđuju i za porodicu imaju pre svega emocionalnu vrednost.

Poseduje ih skoro svako domaćinstvo vojvodjanskih Slovaka.

7.

História súčasnej slovenčiny sa začína kodifikačným dielom:

Nauka reči Slovenskej, 1846

Delo kojim počinje kodifikacija
savremenog slovačkog jezika

Nauka reči slovenskej. 1 / Ludevít Štúr ; na vydanie pripravili Ľubomír Ďurovič, Slavomír Ondrejovič. - Faksimile pôvodného vyd. - Bratislava : Veda, 2006.

Faks. izd.: Nauka reči slovenskej / vistavená od Ludevíta Štúra.

COBISS.SR-ID 514579044

Ludevít Štúr
**Nauka
reči slovenskej**

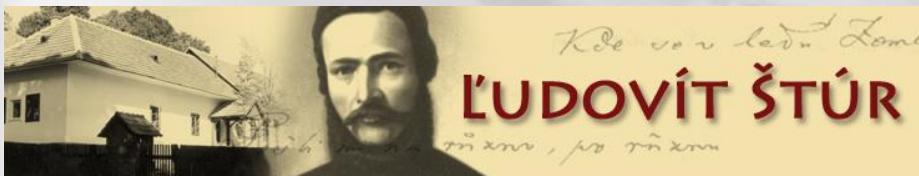
faksimile pôvodného vydania
na vydanie pripravili

ĽUBOMÍR ĎUROVIČ
SLAVOMÍR ONDREJOVIČ

VEDA,
vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied

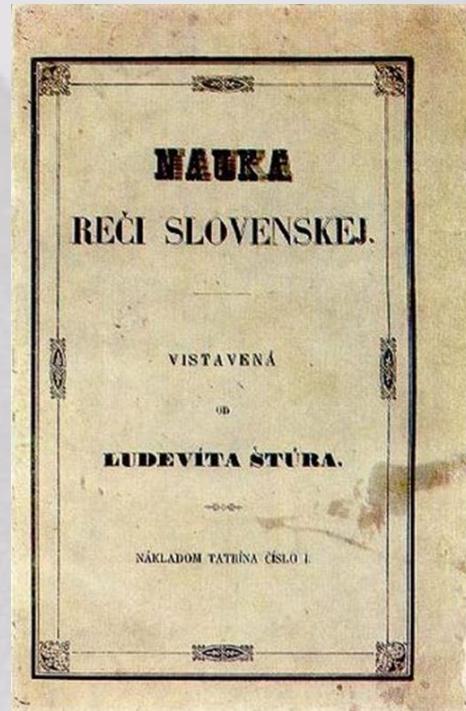
Bratislava 2006

Ljudovit Štur (1815 – 1856), kodifikator slovačkog književnog jezika, političar, pedagog, pesnik i publicista, jedna od centralnih ličnosti slovačkog kulturno-političkog života polovine 19. veka.

<http://dikda.eu/prvy-mladenc-slovensky-ludovit-stur/>

Položil základy spisovného jazyka po gramatickej stránke. Poukázal na rôzne gramatické javy a vysvetlil ich na mnohých príkladoch, čím sa toto dielo zaradilo medzi kvalitné gramatické príručky slovenského jazyka.

SLOVENSKJE NÁRODŇJE NOVINI.

I. číslo.

Febr. d. 1. Klaška.

8.

Prvé politické noviny Slovákov

Slovenskje národňje novini, 1845 – 1848

Prve političke novine Slovaka

Ľudovít Štúr bol vydavateľom a zodpovedným redaktorom novín. Mali pokrovkové protifeudálne zameranie. Osím politických i ekonomických novostí novine su kritikovale neutešno socijalno stanje, neobrazovanosť, alkoholizam...

<http://www.stur.sk/snem/poslanec.htm>

Od novembra 1847 Štúr uverejňoval aktuálne informácie z rokovania snemu v Bratislave spolu so svojimi poslaneckými príspevkami.

Matica slovačka u Martinu
od 1990. godine izdaje obnovljene:

SLOVENSKJE národnje novini : (1845-1848).
[Roc.]1-2 / [reedíciu pripravili a redakčnú
poznámku napísali Vladimír Žabkay a Július
Horváth ; štúdiu O Slovenských národných
novinách napísal Fraňo Ruttkay]. - [1. vyd.],
reprint. - Bratislava : Slovenské
vydavateľstvo politickej literatúry, 1956.
COBISS.SR-ID 516148324

SLOVENSKJE NÁRODŇJE NOVINI (1845-1848)

SLOVENSKJE národnje novini : (1845-1848).
[Roc.]3 / [reedíciu pripravili a redakčnú
poznámku napísali Vladimír Žabkay a Július
Horváth]. - [1. vyd.], reprint. - Bratislava :
Slovenské vydavateľstvo politickej
literatúry, 1956.

COBISS.SR-ID 516149348

SLOVENSKJE národnje novini : (1845-1848).
[Roc.]4 / [reedíciu pripravili a redakčnú
poznámku napísali Vladimír Žabkay a Július
Horváth]. - [1. vyd.], reprint. - Bratislava :
Slovenské vydavateľstvo politickej
literatúry, 1956.

COBISS.SR-ID 516149860

OROL TATRÁNSKI.

1. Rocník.

Piatok d. 19. Prasina.

1845

Rozlúčenie
Od Petra Hostinského.

Pada kara do dolin,
Lúči sa sín od rovin;
S listom veři kvety, dojí,
A sina sa vplývají.

Páta sa ho orev stari:
Kam zo pojedú sivky jarí?
Keď preši sivka až ječí,
Keď mojto máta oča najčí?

Siv otvor tak odoprijie:
Milá blás divči aveton zavie,
Koboj sa ti za kabuči,
Vet or buče sín Dunaja. —

Pavie ma mat zarmelená:
Veľká v svete biva amca,
Keď vede do leha najčí,

Obozrenie sa na stav terajšej marodnej
Europe a v Amerike.
Od Ludvíka Stora.

Nužemsko zdieľa súkraj Galindského
starodávnu angličanu jeho si Amensk Galindské
skich, mestami od Belga a Frušna. Rusko
pred Krímom vložovali nem tam Belgu, a
poznej vložovali pod menom Galia Belgu, a
v panstve Ruských a poznej ríse Franské
sia pod hľad sa dostalo, až veda Franka
pádu, patrilo Nužemsku až k Nemecku a
čiecka a Lohringu, až v 10-tom storočí
Habsburg a Český mi si prievelo, až
melecki tis až viedli sa mestami a
slabšou ríse vied vše komunitu
postali až v Nemecku a vysídlovali
burg, až viedli a grófom z Flau
maru, Linzom a Habsburgom, až
zmarial. V 14-tom storočí upadli
na vlasti zase pod výpadom
Karla smelého Marca, na Ma
11. Nemeckich

9.

Literárno-náučná príloha prvých politických novín Slovákov

Orol Tatránski, 1845 – 1848

Književno-naučni prilog prvih političkih novina Slovaka

OROL Tatránski / [zodpovedný redaktor Július Molitoris].

1. vyd., reprint. - Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1956.

Literárno-náučná príloha *Slovenských národných novín* podávala obraz o stave slovenskej národnej kultúry (najmä literárneho života), pokladajúc ju za neoddeliteľnú súčasť procesu formovania moderného slovenského národa.

Vydavateľstvo Matice slovenskej v Martine od roku 1990 vydáva obnovenú prílohu:

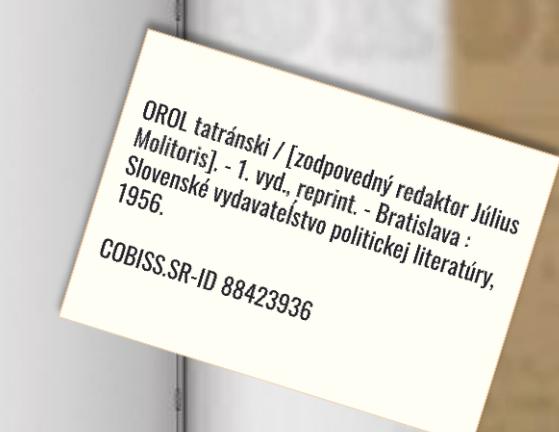
Vypuknutie revolúcie na jar roku 1848 urýchliло zánik novín.

<https://zurnal.pravda.sk/spolocnost/clanok/365706-janko-francisci-ideal-sturovskych-cnosti-krasavec-oddany-narodu/>

OROL tatránski / [zodpovedný redaktor Július Molitoris]. - 1. vyd., reprint. - Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1956.

COBISS.SR-ID 88423936

OROL TATRÁNSKI

OD 1. KLASNA 1845 DO 50. LIPNA 1846.

ESPORADUJANÍ A VIDAÝANÍ

LUDĚVÍTA ŠTÚRA.

ROČNÍK I

V PREŠPORKU.

V TLAČARNAI KAROLA PRIMRIGA WIGANDA

Zviedané do poslednej knihy pod č. 214
Slovenský Slovník i literárne zapisníky
Bratislava, ul. Čaka, výsedy 31/16.

5. Číslo.

OROL TATRÁNSKI.

1. Ročník.

Pjatok d. 5. Mal. Rujna.

1845.

Necham ňud muoj.
Od Ondreja Sládkoviča.

Necham ňud muoj, že je ňud mládež
Klečiačkami posamevčit! —
V mladosti sa veľa dneska do vlasti,
Starejšom sila hestolaj! —
Keď prekvapí ľamán — a či ich ťemau
Ktorí predčí čas sláv? —
Čubás sa muň ti za to posmievaj! —
Na potomkov om bohatia!

Necham ňud muoj! že ťemá dôjnosť
Slávi svojej mimoľej sklad! —
On ešte peknou kvíľu nájdziej,
Budúcnosť ma jeho počaká! —
Počíjať hajce blási povestí?
Hovorí, že keď čas ēmá,
Záverení z nich sa svet má viesťas,
Buďte svet v lich na tuli!

Necham ňud muoj, slepi audecovaj!
Že ňud muoj je len ňud spráty,
Často sú medzi hľapi ľudovia
Dlia suds avšak sú vysokýci!
Počíjať s ajmánom Slovenskou pole,
Sjedzanskí zrodil Homoniu;
Len hľabu sám upýrja hore,
No hľad aj bohatieren! —

Necham ňud muoj, ústa nečieštie!
Že odločok on je blípi,
Mladevstvo jeho vikúpeni arc,
A ešte vás raz vikúpi! —
Či lepočajst slava rozmieňje
Čo dan po dli opakuje?
Veďže v lich pravidl, hľabkej, umuje:
Tes ňud veđu si hotov!

Necham ňud muoj, že je len malí,
Že števálacie celim systém!
Keď veľa dochá z kemi hľaví,
Tak doch lietať ibach letom;

Na Hellenskí ňud si spomíľa,
Doch si svet vlastni stvori,
Či v žalude ľamor zared vŕtice?
Nje! — no vŕtice dušnák horí! —

Necham ňud muoj, že je chudobiná,
Ze kraj hľadaj, že je chudobiná!
Keď ňud muoj sviat nene podobň,
Ma hľavi, rýša, slata mal! —
A keďži ťemá? — ale ma hľavi,
Ma obchodu slni zárobi? —
Alebo či sú rýžed a hľavi
A koljarie komuši nárobi? —

Necham ňud muoj, že je ňud rýchla,
Že rád trpi, že je slab! —
Pravda, surcovj on ťemá pichá,
Nje je v nápoach pochábi;
Vi to ūčevjete, že duči národon
Práve takú povahu má,
Keď má vistupiť s člunom slobodou,
Najprv rýchlo miši, domá! —

Necham ňud muoj! že úcti ťemá,
Že ňud muoj je potupen,
Slávenejšie vše avel top plána,
Nou kdo je tam ňud? —
Ach, zjde sa danti na všetki strany
Svet ţerčuje hohom zlatní! —
Ale hľad mi nárad bez hanib;
Nárad patrí k vecam svatym!

Najstaršie prihodi na zemi Uhorskej a jej
základi.

Od Luděvita Štúra.

(Dokončenie.)
Maďari ňeli, ktorich národi Slovenskaja Uhami*
zová, vrázili do zemi Dunajských a vŕtali Veličku-Mor-
zovu,

* Rodičenie majejú o tom sa prebíjalci čo je všechno za
stavo meno Uher, Uhlri. Doktoři odvodenávali už od Slovens-
ského slova u hor, u hor a všesvedomili tak že bi vina-
menovalo národ pri horách hľavici, národ ňela horskí, ale

Matica slovenska. Pečať. 1848

9.

Prvý predseda Matice slovenskej je autorom knihy:

Myšlenky o záhradníctve vôbec, a o štepárstve obzvlášť

Prvi predsednik Matice slovačke autor knjige o baštovanstvu

Myšlenky o zahradníctve vôbec, a o štepárstve obzvlášte (1865)

https://zlatyfond.sme.sk/dielo/1980/Moyzes_Myslenky-o-zahradnictve/3

Patrí medzi najdôležitejšie diela, ktoré sa zaslúžili
o rozvoj československého ovocinárstva.

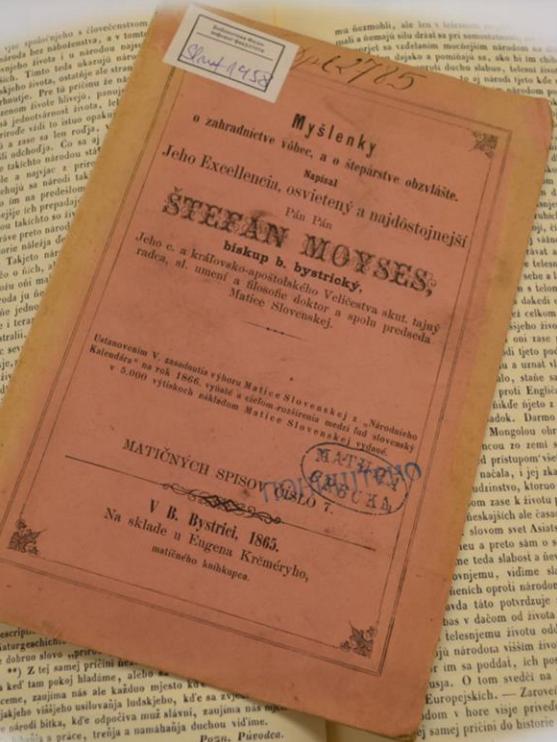

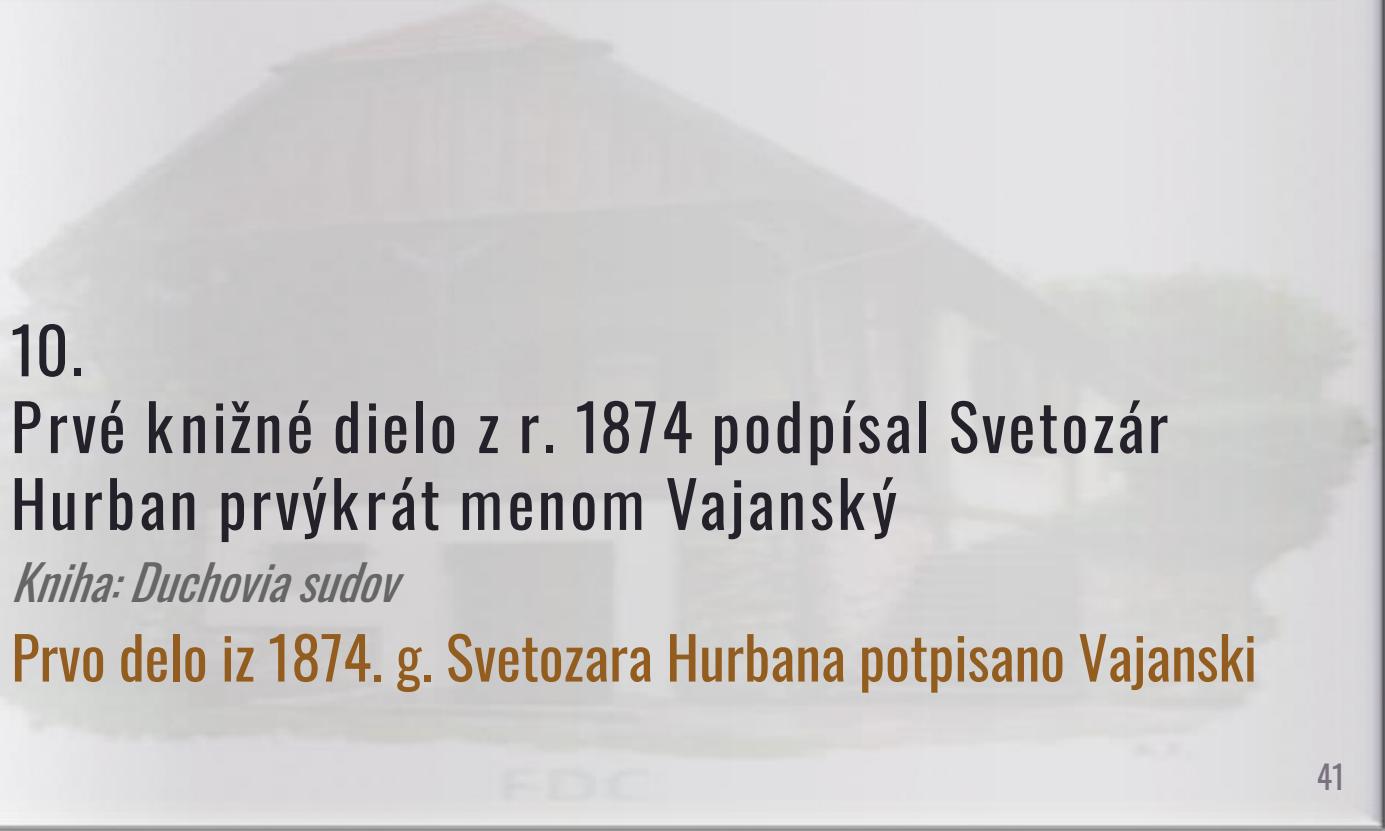
Štefan Moyzes (1797 – 1869)

rimskokatolícky biskup,
pedagóg,
verejný činiteľ,
kultúrny pracovník,
nároдovec.

Myšlenky o zahradníctve vôbec, a o
štěpárstve obzvláště / napísal Štefan
Moyses. - V B. Bystrici : E. Krčmery, 1865 (V
Skalici : Fr. X. Škarniel). - 28 str. : slika Š.
Mojzea : 22 cm. - (Matičné spisy ; č. 7)

COBISS.SR-ID 514053476

10.

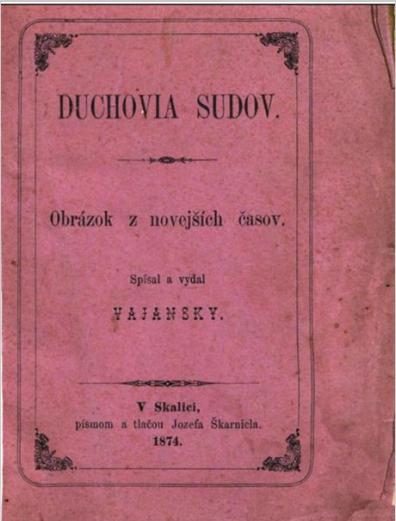
Prvé knižné dielo z r. 1874 podpísal Svetozár
Hurban prvýkrát menom Vajanský

Kniha: Duchovia sudov

Prvo delo iz 1874. g. Svetozara Hurbana potpisano Vajanski

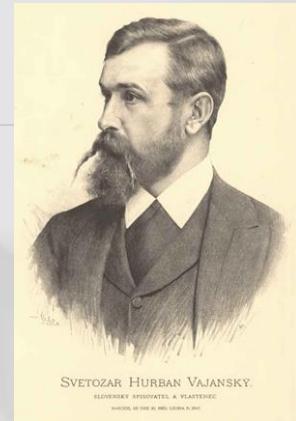
Novela zo študentského života

Inšpirovaná červeným vínom z pivnice vinohradníckej búdy Mittákovcov zo Skalice, z čias advokátskej praxe Vajanského.

Duchovia sudov : obrázok z novejších časov /
spísal Vajanský [i. e. Vajanský]. - V Skalici :
Písmom a tlačou Jozefa Škarnicla, 1874.

COBISS.SR-ID 514896484

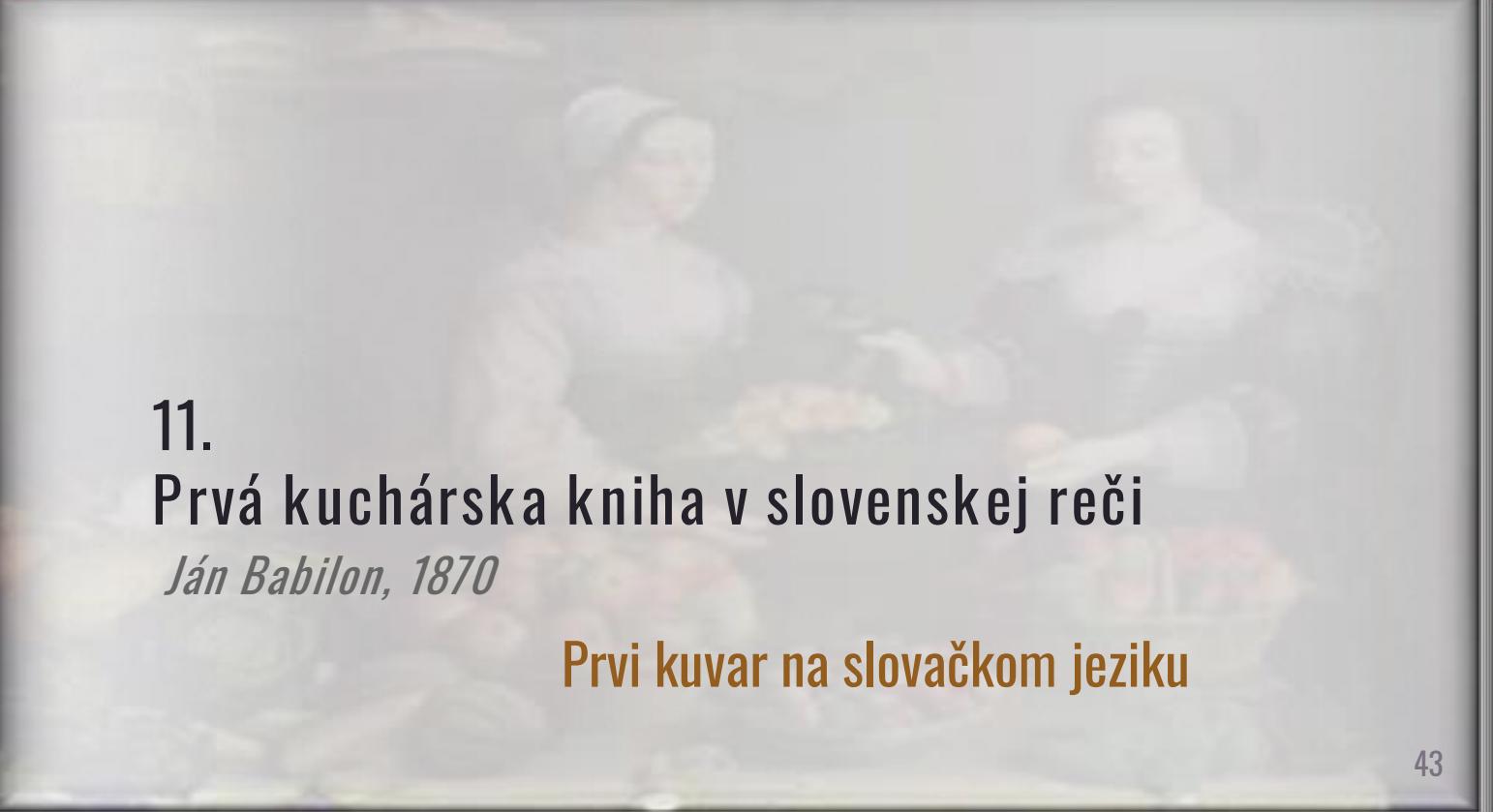

Svetozár Miloslav Hurban
(1847 – 1916)

slovenský spisovateľ,
publicista,
literárny kritik
a politik.

42

https://books.google.hr/books?id=PyFDAQAAQAAJ&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

11.

Prvá kuchárska kniha v slovenskej reči

Ján Babilon, 1870

Prvi kuvar na slovačkom jeziku

1500 receptov slovenskej kuchyne v štúrovskej slovenčine

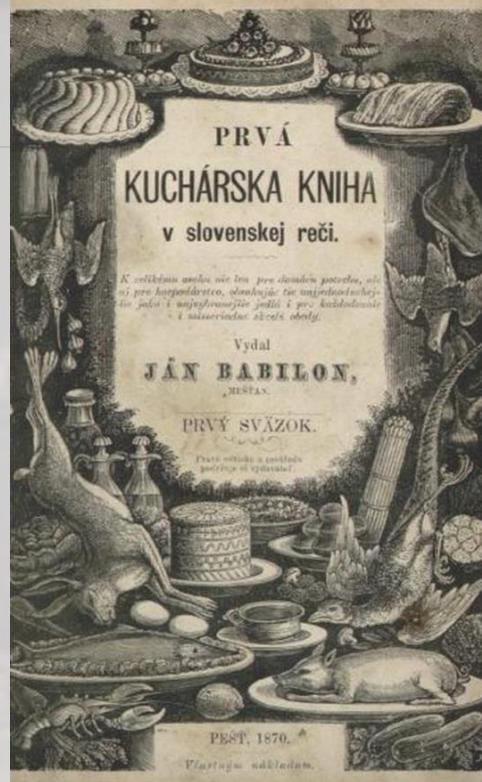
Ján Babilon pochádzal z Gemera z mnohodetnej rodiny. V mladosti sa pretíkal životom ako sirota, no skončil ako majiteľ reštaurácie v Pešti.

Schádzali sa tam popredné slovenské kultúrne osobnosti.

U restoranu Jana Babilona u Pešti sastajale su se istaknute ličnosti slovačkog kulturnog života.

Plné texty dostupné na:

https://zlatyfond.sme.sk/dielo/1287/Babilon_Prva-kucharska-kniha-v-slovenskej-reci-Diel-I/1

o mazdiel na kusky robiť, a do hromady pôbrať a do u pridať 6 žltkov, pár ližiek cesto sa preto trochu soli, lúčenej škorice s hrebíčkami smiesiť, do hromady srobiť, kladieť ako maselné cesto ďôže od razu jedno za druhú ceste saty a odložiť sa na i následne vlnou cesto opíše kento čo je potrebné, koualká a skladá, poneváč sa

PRVA KUCHÁRSKA

na iný spôsob.

u, pridať 2 žltkov do hromady soľ a dýňovinu a predložiť a kávovú ližičku lúčenej a uhu posoliť, pridať 4 lôty niesiť do hromady srobiť sto odložiť.

Ľové cesto.

ho masla väčšinu rozrobtiť pridať 16 lôtov dievča soľ a za kávovú ližičku obraťbať a k predložiť na chladné miesto odložiť sto na iný spôsob.

a spolu rozrobtiť, dvanašť prez sítu pretriet a dať

V SLOVENSKEJ REČI

dva surové žltky, to spolu smiesiť, do saty zakratiť a na chladné miesto odložiť.

43. Lincertové cesto k torte a pečivu.

Funt mandiel v čistej sáte medzi rukami vyrabiať, v mazari poľef a prez sítu pretriet; funt mýky s funtom čerstvého masla väčšinou rozrobtiť, k tomu pridať mandle, funt tlčeného cukru, lúčenej škorice, hrebíček, drobne pokrijané kôrky, muškatový orech, sest celých vajec a trochu soli, to všetko spolu do hromady smiesiť, do saty zakratiť a na chladné miesto odložiť.

44. Lincertové cesto na iný spôsob.

Funt čerstvého dobре vymyitého masla vo vajdičku na penu rozomiešať, funt mandiel obarbiť, zo šupu očistiť, v mazari na fajno poľef a k mašli dať, primiňať funt tlčeného cukru a ked sú mandle rozomiešané pridať sa škorice, hrebíček, citronové kôrky, muškatového orechom a ku koncu funt mýky, to spolu smiesiť, do hromady srobiť, do čistej sáte medzi rukami vyrabiať a na chladné miesto odložiť. K torte patríace okrem vlastnej na plechom obvinnu sa vločok papierom a vrch sa nijem pomásiť.

45. Funt rozrobiená mandľová mäsa.

Funt mandľov vrelou vodon obarbiť, šupu z uhlíku zvlieť, v mazari na vajno det, pri tlčení jedno celé vajce zabit, spolu podla mäsiat a do masla a do vajdička vybrať. Funt počuteneho a do vlastného cukru pridať k mandľam, tak tiež pod usúvajením mriesaním 24 žltkov jedno po druhom a to spolu za pol hodiny miešať, aby sa penilo. K tomu pridať na eukre obrajany citron a z Tahka zaúmiešať s dvaciatimi bielek tuho sbitý siah a ku ostatku zamiešať 6 lôtov fajnej

PRVÁ KUCHÁRSKA KNIHA

SLOVENSKEJ REČI.

K veľikému osahu nie len pre domácu potrebu, ale aj pre hospodárstvo, obsahujúc tie najjednoduchejšie ako i najvybranejšie jedlá i pre každodenne i mimoriadne skvelé obedy.

Vydal

JÁN BABILON

nosil.

Prvý sväzok.

(Pravé odiskato a prekladu podriaden si vydavatelia.)

V PEŠTI 1870.

Vlastným nákladem.

Prvá kuchárska kniha v slovenskej reči. Prvý sväzok / vydal Ján Babylon. - [1.vyd.] - V Pešti : J. Babylon, 1870 ([Pešť] : Náčor Minervy).

"K veľikému osahu nie len pre domácu potrebu, ale aj pre hospodárstvo, obsahujúc tie najjednoduchejšie ako i najvybranejšie jedlá i pre každodenne i mimoriadne skvelé obedy" --->nasl. str.
COBISS.SR-ID 515364964

Bibliografia

•BIBLIA Sacra, To gest Biblj Swatá A neb Wssecka Swatá Pjsma Starého y Nowého Zákona : Možnau Pilnostj opět přehljdnutá [...] A wnowě wydána Pracý]. - [1. vyd.]. - [W Hále Magdeburské : Kannsteinská impressý], 1722.
COBISS.SR-ID 515594852

•BIBLIA Sacra. To jest: Biblí Swatá aneb wssecka Swatá Písma, Starého i Nowého Zákona : dle Jubilejní Biblí Páně Kralické z léta Páně 1863 opět wydaná. - Reprint. - W Liptowském Sw. Mikulássi : Nákladem spolku "Tranoscius", 1899.
COBISS.SR-ID 515602532

•BREUIS & perspicua explicatio Psalmorum Dauidis. Decas octava / avtore Ioanne Brentio. - Tbingæ : Apud viduam Vlrici Morhardi, 1568.
COBISS.SR-ID 515378532

•CITHARA sanctorum : Apocalyps. 5. V. 8. = Pjsně Duchownj, Staré i nowé, kterýchž Cýrkew křesťanská při wýročnjch Slávnostech a Památkách, [...] / K obecnému Cýrkwe Božj wzdělání, někdy shromážděné a wydané od Kněze Giřjka Tranowského, [...]. - Wyd. 33. Pessłanské, s Přjdawkem 1035 Pjsnj obsahugjcý. - W Pessti : Nákladem P.J.M. Trattnera a Št. Károlyiho, 1840.

COBISS.SR-ID 515388004

•CITHARA sanctorum : Apocalyps. 5. V. 8. = Pjsně duchownj, staré i nowé, kterýchž cirkew křesťanská při wýročnjch slávnostech a památkách, [...] / k obecnému cirkwe Božj wzdělánj, někdy shromaždené a wydané od Giřjka Tranowského, [...]. - Wyd. nowé s přjdawkem 1040 pjsnj obsahugjcj. - W Budapessti : Wytisstěno u Wiktora Hornýánszkého, 1894.

COBISS.SR-ID 515386980

•DUCHOVIA sudov : obrázok z novejších časov / spísal Vajansky [i. e. Vajanský]. - V Skalici : Písmom a tlačou Jozefa Škarnicla, 1874.

COBISS.SR-ID 514896484

•MYŠLIENKY o zahradníctve vôbec, a o štepárstve obzvlášte / napísal Štefan Moyses. - V B. Bystrici : E. Krčméry, 1865 (V Skalici : Fr. X. Škarnicl).

COBISS.SR-ID 514053476

•NAUKA reči slovenskej. 1 / Ludevít Štúr ; na vydanie pripravili Ľubomír Ďurovič, Slavomír Ondrejovič. - Faksimile pôvodného vyd. - Bratislava : Veda, 2006.

Faks. izd.: Nauka reči slovenskej / vystavená od Ludevíta Štúra.

COBISS.SR-ID 514579044

•OROL tatránski / [zodpovedný redaktor Július Molitoris]. - 1. vyd., reprint. - Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1956.

COBISS.SR-ID 88423936

•PIESNE Jána Sylvána : faksimile / sprievodný text napísal Boris Bálen. - Martin : Matica slovenská, 1957.
Faks. izd.: Jana Sylwána Píjsně nowé, W Praze, 1571.

[COBISS.SR-ID 513095268](#)

•PLANUM tabulare, sive decisiones curiales, : per excelsam deputationem a piæ memoriarœ imperatricœ et regina Hungariae diva Maria Theresia eatenus ordinatam collectæ et in ordinem redactæ Anno 1769. : Nunc vero in usum illorum, qui manuscripto carent, ... typis datæ. - Posonii : Sumptibus & Typis Simonis Petri Weber, 1800.

[COBISS.SR-ID 33765383](#)

•PRVÁ kuchárska kniha v slovenskej reči. Prvý sväzok / vydal Ján Babilon. - [1.vyd.]. - V Pešti : J. Babilon, 1870 ([Pest] : Tlačou Minervy).

[COBISS.SR-ID 515364964](#)

•SLOVENSKJE národžje novini : (1845-1848). [Roč.]1-2 / [reedíciu pripravili a redakčnú poznámku napísali Vladimír Žabkay a Július Horváth ; štúdiu O Slovenských národných novinách napísal Fraňo Ruttkay]. - [1. vyd.], reprint. - Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1956.

[COBISS.SR-ID 516148324](#)

•SLOVENSKJE národňje novini : (1845-1848). [Roč.]3 / [reedíciu pripravili a redakčnú poznámku napísali Vladimír Žabkay a Július Horváth]. - [1. vyd.], reprint. - Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1956.

[COBISS.SR-ID 516149348](#)

•SLOVENSKJE národňje novini : (1845-1848). [Roč.]4 / [reedíciu pripravili a redakčnú poznámku napísali Vladimír Žabkay a Július Horváth]. - [1. vyd.], reprint. - Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1956.

[COBISS.SR-ID 516149860](#)

•ZPĚWNJK Ewangelický, aneb: Pjsně Duchownj staré i nowé, k weřegně i domácj nábožnosti Křeščanů Ewangelických Augssp. Wyznánj : s přjdawkem Modliteb. - W Pessti : Tiskem a nákladem J.M. Trattnera a Št. Károlyho, 1842.

[COBISS.SR-ID 515388516](#)

Jazyková a technická podpora:

Eleonóra Zvalená, lektorka

Anna Margaréta Lačoková, asistentka